
สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Situations Problems and Guided Development of Administration Based
on ASEAN of School Administrators of Basic Education in the Eastern

ดร.ภารดี อนันต์นาวิ*

Dr.Paradee Anannawee

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับการจัดการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ และศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยสำหรับแบบสอบถามเป็นครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 380 คน สำหรับการสัมภาษณ์เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน และสนทนากลุ่มเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสัมภาษณ์สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารจากการสัมภาษณ์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analysis) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามระดับการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับการจัดการศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา และการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ข้อมูลจากการศึกษาได้ข้อเสนอแนวทางพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 ด้าน ได้แก่ ควรพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เป็นศูนย์กลางอาเซียนศึกษาใน

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ภูมิภาคโดยประสานนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ควรพัฒนาคุณลักษณะของ
เยาวชนไทยให้รองรับประชาคมอาเซียน ควรส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
ร่วมกันโดยส่งเสริมการเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนและควรจัดให้มี การสร้างประชาคม
อาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมทั้งในระดับส่วนกลาง ภูมิภาคและระดับสถานศึกษา

คำสำคัญ : สภาพการบริหาร / ปัญหาการบริหาร / แนวทางพัฒนาการบริหาร /
ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน / ภาคตะวันออก / อาเซียน

ABSTRACT

The purposes of the study were to investigate and compare the situations and problems of administration for ASEAN Community of school administrators in eastern as classified by education, administration level, school size, and service area, and study the guidelines for developing administration for ASEAN community 4 aspects: 1) constructing ASEAN community for education 2) driving ASEAN Community for education 3) constructing ASEAN community for education technology, 4) constructing ASEAN Community for social and culture. The sampling consisted of 380 teachers of schools in eastern by stratified random sampling as classified by administration level for reply the questionnaire, 17 experts for interview, and 10 experts for focus groups . The instruments used for the study were a rating scale questionnaire and interview type. Statistics uses for analyzing the data were mean, standard deviation, *t-test*, One-way ANOVA, LSD, and analysis the situations, problems and guidelines for developing administration for ASEAN Community using by content analysis and inductive analysis, consider the development guidelines using by focus group. The findings were as follows: The administration for ASEAN Community school administrators of ASEAN Community in eastern in total and each aspects were rated at a moderate level. There were no significant difference of administrative situations of school administrators in eastern as classified by education, and administration level of total and each aspects except the driving the ASEAN Community for education and constructing ASEAN Community for education respectively, there were significant difference of administrative situations of school administrators as classified by service area of total and each aspects at .05 level. The administrative problems of school administrators of ASEAN community in eastern in total and each aspects were rated at a moderate level. There were no significant difference of administrative problems of school administrators in eastern as classified by education, administration level, and service area, but there were significant different of administrative problems of school administrators as classified by school size of total as each aspects at .05 level except the constructing ASEAN Community for education and the driving, ASEAN Community for education. From the data analysis: questionnaire, interview and focus group the development of administration of school administrators for ASEAN Community in eastern should develop toward the guidelines of 4 aspects such as should develop education hub of Thailand in the Region by organizing

the policy implementation at school level efficiency, should develop the characteristics of Thai young based on the ASEAN Community, should have the network of technology for education between the ASEAN community country for developing the learning resource of students, and should construct the ASEAN community for social and culture center of central, region and school level.

Keywords : Situations of Administration / Problems of Administration / Guided Development of Administration / School Administrators of Basic Education in / the Eastern / ASEAN

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน มุ่งเน้นพัฒนา 3 เสาหลัก ได้แก่ 1) ประชาคมอาเซียนการเมืองและความมั่นคง 2) ประชาคมอาเซียนเศรษฐกิจ และ 3) ประชาคมอาเซียนสังคมและวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายคือการสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาให้ประเทศไทยเป็น Education Hub มีการเตรียมความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือแผนการศึกษาแห่งชาติที่จะมุ่งสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศึกษา 3 ด้านคือ 1) ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา 2) ขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้วยการศึกษา โดยการสร้างความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน 3) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา มีการพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นพลเมืองอาเซียน การเตรียมการในปี 2555 สู่ประชาคมอาเซียนโดยจัดทำโครงการ English Speaking Year 2012 เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทยในปี 2558 โดยส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมากขึ้น กำหนดให้ครูและนักเรียนทั้งโรงเรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารสัปดาห์ละ 1 วัน โดยผ่านการทำกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดมุมภาษาอังกฤษ หรือหมู่บ้านภาษาอังกฤษในโรงเรียน การให้นักเรียนฝึกเป็นมัคคุเทศก์ เป็นต้น จะมีการอบรมเตรียมความพร้อมให้แก่ครูทั่วประเทศให้มีความรู้ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งการสื่อสารและการเรียนการสอน เพื่อให้พูดภาษาอังกฤษ กระทรวงศึกษาธิการทำกิจกรรมร่วมกับ สถานทูตหรือองค์กรต่างประเทศ รวมทั้งตัวแทนจากสถาบันภาษาในประเทศไทยในการจัดอบรมครูเพื่อสอนวิชาต่าง ๆ รวมทั้งสาขาเฉพาะทาง มีการสร้างแรงจูงใจให้โรงเรียนที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ดี เช่น ทุนการศึกษาไปดูงานในประเทศอาเซียน โดยจะดำเนินการในโรงเรียนที่มีความพร้อมก่อนและขยายไปเรื่อย ๆ จนกว่าคนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถพูด สื่อสารและใช้ภาษาอังกฤษได้ดี (สำนักข่าวแห่งชาติ, 2554) จะเห็นได้ว่าการเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทยสู่ประชาคมอาเซียนทั้งในด้าน 1) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา การสร้างคนไทยให้เป็นคนของประชาคมอาเซียน 2) การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา 3) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และ 4) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม ยังขาดการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมเป็นระบบ ไม่มีรูปแบบที่ประสานสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน มีเพียงข้อเสนอแนะแนวทางที่กระจัดกระจายเป็นเรื่องย่อย ๆ เช่น การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน การพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษของผู้บริหารสถานศึกษาและครู อาจารย์ การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการพัฒนาและขับเคลื่อนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการพัฒนาครูโดยการให้ครูได้เข้ารับการอบรมทางภาษาอังกฤษ ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร การสอนนักเรียนให้เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องอาเซียน วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม การจัดทำหลักสูตรอาเซียนศึกษา ควบคู่กับหลักสูตรแกนกลาง แบ่งกำหนดเนื้อหาตามระดับชั้น แต่พบว่าการบริหารสถานศึกษาสู่อาเซียนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่มีการเตรียมการที่ก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากขาดนโยบายที่มีความชัดเจน ขาดงบประมาณที่จัดสรรมายังสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่โดยเฉพาะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก ในการดำเนินการเกี่ยวกับอาเซียน การบริหารการเตรียมความพร้อมต้องใช้งบประมาณของสถานศึกษาเพื่อ ดำเนินการเอง บุคลากรครูต้องรับผิดชอบในการบริหารจัดการชั้นเรียนสู่ประชาคมอาเซียนต่างๆ ที่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ โดยเฉพาะด้านการใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ส่วน ใหญ่ไม่มีการใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน ด้านแหล่งการเรียนรู้ไม่มีห้องปฏิบัติการอาเซียนและ รวบรวมแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนสู่ประชาคมอาเซียน ขาดการเตรียม ความพร้อมเพื่อบริหารจัดการในชั้นเรียนสู่ประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างชัดเจนอีกทั้งภารกิจที่รับผิดชอบมีมาก (สมพงษ์ จิตระดับ, 2555, หน้า 8) จาก สภาพและปัญหาดังกล่าว จึงควรมีการวิจัยสภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นประโยชน์ในเตรียมการพัฒนาและเสริมสร้างการจัดการศึก การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปี 2558 อีกทั้งเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะ เพื่อให้สามารถบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายสู่ประชาคมอาเซียนตามนโยบาย รัฐบาลได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามวุฒิการศึกษาตามความคิดเห็นของครู ระดับการจัดการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามวุฒิการศึกษาตามความคิดเห็นของครู ระดับการจัดการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
5. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียง ใต้

สมมุติฐานของการวิจัย

1. สภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามวุฒิ การศึกษาตามความคิดเห็นของครู ระดับการจัดการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาแตกต่างกัน
2. ปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตาม

วุฒิการศึกษาตามความคิดเห็นของครู ระดับการจัดการศึกษา ขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาค ตะวันออกสู่อาเซียน ตามนโยบายในการเตรียมความพร้อมของการศึกษาไทยของกระทรวงศึกษาธิการ (2554) กฎบัตร อาเซียน (สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2552; กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) และทิศทางการพัฒนา การศึกษาสู่อาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2555-2558 (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) สามารถสรุปได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างประชาคมอาเซียนด้าน การศึกษา 2) การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา 3) การสร้างประชาคมด้านเทคโนโลยีเพื่อด้าน การศึกษา 4) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม และแนวทางพัฒนาการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยทำให้ทราบสภาพและปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นข้อมูลที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารให้แก่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนในการ เข้าสู่อาเซียน ในปี 2558 อย่างมีคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน โดยแบ่งดำเนินการแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ

การศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการใช้แบบสอบถาม

1.1 การศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยและรายงานการ สัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาความเป็นมาเกี่ยวกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสู่อาเซียน และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ของการวิจัย กรอบความคิดในการวิจัย ออกแบบการวิจัยและศึกษาและปัญหาในขั้นตอนที่ 1.1

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 33,900 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครู ปี 2555 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว จำนวน 14 เขต และสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 เขต กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 - 610) จำนวน 380 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหาการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 37 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองโดยหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 3 ท่าน หาค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์ อย่างง่ายของเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม แบบสอบถามสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกสู่อาเซียน มีค่าเท่ากับ .29 - .87 และแบบสอบถามปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกสู่อาเซียน มีค่าเท่ากับ .33 - .88 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ .984 และ .981 ตามลำดับ

1.4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับการจัดการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ *t-test* และ One-way ANOVA และวิเคราะห์รายคู่โดยวิธี LSD

ขั้นที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่อาเซียน

2.1 ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่อาเซียน โดยการสัมภาษณ์

2.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนผู้อำนวยการสำนักที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่ออาเซียน รวมทั้งหมด 17 คน

2.1.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด หลักการสร้างแบบสัมภาษณ์และข้อมูลจากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสู่อาเซียน หากคุณภาพเครื่องมือ โดยตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านเหมือนขั้นตอนที่ 1

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยผู้วิจัยโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และการวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปเป็นประเด็นสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกสู่อาเซียน

2.2 การสรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกสู่อาเซียนโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดำเนินการดังนี้ 2.2.1) กลุ่มผู้สนทนากลุ่มประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน รองผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน ครูจำนวน 5 คน รวม 10 คน เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่อาเซียน 2.2.2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารประกอบการสนทนา สรุปจากข้อมูลการศึกษาสภาพและปัญหาจากแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 1 และจากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 2.1) สำหรับพิจารณาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกสู่อาเซียน เพื่อให้กลุ่มผู้สนทนาพิจารณาว่าเห็นด้วยหรือไม่กับแนวทางการพัฒนาดังกล่าว 2.2.3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนากลุ่มและให้พิจารณาเอกสารและประเด็นสนทนากลุ่ม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา ด้านการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและ

วัฒนธรรม ประกอบการสนทนากลุ่ม 2.2.4) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างประชาคมอาเซียนด้าน การศึกษาการสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคม และวัฒนธรรม สอดคล้องกับการสัมภาษณ์สรุปได้ว่าผลการดำเนินการยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรดังนี้ 1.1) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา สภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษามีดังนี้ เตรียมด้านอาคารสถานที่ ศูนย์การเรียน สารการเรียนรู้ และกิจกรรมด้านอาเซียนศึกษา กำหนดหลักสูตรอาเซียนโดยบูรณาการ ในทุกสาระ บูรณาการในรูปแบบของสหวิทยาการดำเนินการวิจัยหลักสูตร สร้างโรงเรียนต้นแบบอาเซียน Education Hub สร้างภาคีเครือข่ายระหว่างประเทศอาเซียนด้านการศึกษา รวมกลุ่มโรงเรียนจัดตั้งชมรมอาเซียน ยังมีน้อย บางโรงเรียนไม่มีการดำเนินการ 1.2) การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน มีการจัดหลักสูตรและการเรียน การสอนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน พัฒนาหลักสูตรอาเซียน พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับ อาเซียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน พัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ พัฒนาศักยภาพของนักเรียนบ้าง 1.3) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา การจัดการเรียนการสอน โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศค้นคว้าเกี่ยวกับอาเซียน เตรียมบุคลากรด้าน IT ที่มีคุณภาพและเร่งพัฒนาครูทุกคนให้มีความพร้อม การสร้างการเรียนรู้ AEC โดยใช้เกมการศึกษา 1.4) การ สร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม มีการใช้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมเสริมต่างๆ พัฒนา ผู้เรียน การเรียนรู้การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม แต่การดำเนินการทุกด้านส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยได้ผลตามเป้าหมาย

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการ ขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามระดับ การศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการสร้างประชาคมอาเซียนด้าน การศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและราย ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและ รายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โดยรวมและ รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างประชาคมอาเซียน ด้านการศึกษา การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา และการสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์สรุปได้ว่ามีปัญหาการบริหารในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติดังนี้ 3.1) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา มีปัญหาการบริหาร คือสภาวะการณ์ที่ค่อนข้างจำกัดทั้งในด้าน งบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับอาเซียน การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่มีความชัดเจน ผู้บริหารยังขาดความเป็นผู้นำทางการศึกษาด้านการพัฒนาการศึกษาสู่อาเซียน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงาน ต้นสังกัด ขาดการสื่อสารระหว่างเครือข่าย 3.2) การขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา มีปัญหาการ บริหารคือ ขาดความเป็นเอกภาพในการดำเนินการนโยบายจากส่วนกลางไม่สอดคล้องกับความต้องการของ สถานศึกษา งบประมาณเพื่อการขับเคลื่อนยังมีน้อย การขับเคลื่อนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย 3.3) การสร้าง

ประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีปัญหาการบริหารคือระบบงานเทคโนโลยีมีอุปสรรคในด้าน ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์และคุณธรรม จริยธรรมในการใช้ การเปิดเสรีในโลก Online เกี่ยวกับอาเซียนทำให้เกิดแหล่งการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ขาดเทคโนโลยีที่จะใช้งาน 3.4) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและ วัฒนธรรม มีปัญหาการบริหารคือขาดการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนด้านสังคมและ วัฒนธรรม นักเรียน ครูยังไม่เข้าใจวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน การสร้างและพัฒนาแนวความคิดที่ให้ทุกคน ในอาเซียน เคารพและยอมรับความแตกต่างซึ่งกันและกันอย่างแท้จริง บุคลากรขาดความรู้และขาดข้อมูลเชิงลึก ด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศประชาคมอาเซียน

4. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ระดับการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา และการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียน ด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ข้อเสนอแนะทางพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากการ สัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม สรุปได้ดังนี้ 5.1) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาควรพัฒนาเป็นศูนย์กลาง อาเซียนศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) อย่างมีประสิทธิภาพ จัดให้มีโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน: Spirit ASEAN อย่างเป็นระบบทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลโครงการ กำหนด นโยบายการพัฒนาการศึกษาสู่อาเซียนให้ชัดเจนทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ มีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ ควรร่วมกันวางแผนปฏิบัติงานโครงการให้เป็นรูปธรรม ประสานความร่วมมือทุกภาคส่วน กำหนด วิสัยทัศน์ หลักสูตรการจัดการเรียนรู้สู่อาเซียนในหลักสูตรสถานศึกษาและทำแผนพัฒนาคุณภาพในระยะสั้นและ ระยะยาวโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา 5.2) ด้านการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา ควรกำหนดคุณลักษณะของเยาวชนไทยให้รองรับ ประชาคมอาเซียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ ดำเนินการโครงการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม ดำเนินการโครงการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม Spirit of ASEAN ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการให้มีการแลกเปลี่ยนนักเรียน ครูผู้สอนระหว่างประเทศสมาชิก การเปลี่ยนแปลงเวลาเวลาเปิดปิดภาค เรียน การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียน ดำเนินการขับเคลื่อนอย่างมีแผนเป็นระยะและ ต่อเนื่อง 5.3) ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยง เครือข่ายและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาาร่วมกัน ควรมีการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ควรจัดให้นักเรียนได้รับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ตที่มีคุณภาพและเพียงพอ พัฒนาคูและนักเรียนให้สามารถจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับ นักเรียนในการพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติ ส่งเสริมการเป็นสมาชิกของอาเซียน 5.4) ด้านการสร้าง ประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม ควรจัดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมของ ประเทศอาเซียนทั้งในระดับส่วนกลาง ภูมิภาคและระดับสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของ ประเทศอาเซียนในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนได้มีความรู้ ความเข้าใจสังคม และวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน ควรจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศอาเซียน ทั้งใน ระดับผู้บริหาร ครูและนักเรียนเพื่อเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ควรจัดให้มีวัฒนธรรมสัญจรด้าน สังคมและวัฒนธรรม

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการดำเนินการตามนโยบายและแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดตั้งประชาคมอาเซียนจะมีการจัดตั้งในปี พ.ศ. 2558 ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีปัญหาการบริหารโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักมีปัญหาการบริหารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา การเชื่อมโยงระหว่างนโยบายกับการปฏิบัติยังไม่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความเป็นผู้นำทางการศึกษาด้านการพัฒนาการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน ครูและบุคลากรยังไม่ปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมตามนโยบาย อาเซียน ด้านการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา การขับเคลื่อนล่าช้า ทั้งในด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากร การสร้างเครือข่ายและความพร้อมด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานศึกษา ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมทางเทคโนโลยี การสร้างเครือข่ายประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม มีปัญหาเกี่ยวกับครูและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน ขาดการจัดกิจกรรมด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการขาดความชัดเจนของวัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนวทางปฏิบัติของสถานศึกษาที่ชัดเจน ขาดการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ขาดแนวทางการสร้างเครือข่ายประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา จัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีและอาคารสถานที่ ขาดการสร้างเครือข่ายประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยี การสร้างเครือข่ายและการใช้เทคโนโลยีด้านการศึกษาพร้อมกันและขาดการส่งเสริมการสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมร่วมกัน เช่น การสื่อสาร (ภาษา) กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีระหว่างประเทศอาเซียน เป็นต้น (สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู, 2556) สอดคล้องกับสมพงษ์ จิตระดับ (2555), อนุสรณ์ ไชยปัญญา (2556) และ Ho & Wong (2005, pp. 385-393) ที่ได้สรุปปัญหาการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านภาษา จำเป็นต้องพัฒนาให้ประชาชนมีความสามารถภาษาที่สอง นอกจากภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาหลัก เพราะจะต้องติดต่อสื่อสารระหว่างประชาชนประเทศอาเซียนจะมากขึ้น ทั้งในด้านการนำมาลงทุนและด้านอื่น ๆ การจัดการศึกษาจะต้องเพิ่มหลักสูตรภาษาที่สองที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสาร ใช้งานได้จริง โดยต้องปรับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบสองภาษา 2) ปัญหาด้านศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจุบันเทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการใช้ในชีวิตประจำวันความก้าวหน้าของเทคโนโลยีส่งผลต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประชาคมอาเซียน การที่เราจะก้าวไปข้างหน้าจะต้องอาศัยเทคโนโลยีช่วยโรงเรียนต้องให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ เนื่องจากเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีการปรับหลักสูตรด้านไอทีอย่างต่อเนื่อง 3) ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจของประเทศประชาคมอาเซียน เพื่อการอยู่ร่วมกัน พัฒนาประเทศร่วมกัน ดังนั้นการจัดการหลักสูตรการศึกษาควรมีการสอดแทรกความรู้ของประเทศประชาคมอาเซียนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณีและการเมือง จะช่วยเตรียมความพร้อมของประเทศให้ก้าวสู่ประชาคมอาเซียนได้ 4) ปัญหาด้านการพัฒนาวิชาชีพเพื่อรองรับระบบการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนและชุมชนจะต้องร่วมกันพัฒนาวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศประชาคมอาเซียน และ 5) ปัญหาด้านการพัฒนาแรงงานในสายอาชีพ ช่างเทคนิคในสหแรงงานเตรียมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เนื่องจากเป็นประเทศที่ประเทศอื่นต้องการมาลงทุนเพราะมีแรงงานที่มีฝีมือ แต่มีปัญหาเรื่องค่าจ้างที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน จึงต้อง

พัฒนาฝีมือแรงงานให้สูงขึ้นเพื่อป้องกันไม่ใช้ไปลงทุนในประเทศที่มีค่าแรงต่ำกว่าไทย เช่น ประเทศพม่า เวียดนาม ลาว กัมพูชา เป็นต้น

2. เปรียบเทียบปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามภูมิภาคการศึกษา และจำแนกตามระดับการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาและการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับจำแนกตามภูมิภาคการศึกษา จำแนกตามระดับการจัดการศึกษาและจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหาในการบริหารจัดการสถานศึกษาสู่อาเซียนเหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีนโยบายในการดำเนินการที่ชัดเจน และขาดงบประมาณในการบริหารจัดการโดยเฉพาะเรื่องอาเซียนจึงทำให้การดำเนินการสู่อาเซียนเกิดความล่าช้า แต่ละโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องร่วมกันดำเนินการตามทรัพยากรที่มีอยู่ อีกทั้งด้านภาษาจะต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามสภาพที่ยังไม่พร้อม ขาดครูผู้สอนด้านภาษา ครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดความตระหนักในการดำเนินการเข้าสู่อาเซียน จึงทำให้เกิดความล่าช้า บางโรงเรียนดำเนินการสู่อาเซียนตามความเข้าใจของผู้บริหารครูและบุคลากร อาจไม่ถูกต้องแต่ก็ได้ดำเนินการ ดังนั้นจำแนกตามภูมิภาคการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีผลต่อปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน จึงควรวางแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาสู่อาเซียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ได้ศึกษาการพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ความต้องการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียนอันดับแรกแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านปัจจัยสนับสนุน คือโรงเรียนจัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาอาเซียน ด้านกระบวนการ การบริหารจัดการศึกษาคือโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมย่อยเชิงชุดบูรณาการเกียรติคุณครูและนักเรียนที่มีผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้อาเซียน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือครูใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน คือผู้เรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้

3. แนวทางพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเด็นอภิปรายดังนี้

3.1 ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา ควรพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เป็นศูนย์กลางอาเซียนศึกษาในภูมิภาค (Education Hub) อย่างมีประสิทธิภาพจัดให้มีโครงการพัฒนาสู่อาเซียน: Spirit ASEAN อย่างเป็นระบบทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลโครงการ กำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาสู่อาเซียนให้ชัดเจนทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ มีการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัฒนธรรม สื่อการเรียนและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีความพร้อมในการดำเนินการตามแผนงานโครงการ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพปัจจุบันมีการดำเนินการสร้างประชาคมด้านการดำเนินการศึกษาโดยจัดให้เป็นศูนย์กลางอาเซียนในภูมิภาคจัดโครงการพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เป็นนโยบายให้มีการปฏิบัติในระดับสถานศึกษา แต่ปรากฏว่ายังมีปัญหาโดยในระดับสถานศึกษายังไม่มีความชัดเจนในด้านนโยบาย ขาดการสนับสนุนปัจจัยการบริหารตามนโยบาย ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการปฏิบัติตามนโยบาย สอดคล้องกับแนวคิดของมิเตอร์และฮอร์น (Meter & Horn, 1975) ที่เสนอตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย ตัวแปรภายนอก 2 ตัวแปร

ได้แก่ 1) มาตรการด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ และ 2) ทรัพยากร และตัวแปรภายใน 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) การสื่อสารและการเสริมแรง 2) ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ 3) เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และ 4)ทัศนคติของผู้ปฏิบัติ สำหรับในระดับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมทั้งในการวางแผน การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลโครงการ โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพในระยะสั้นและระยะยาวตามตามขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษา ประกอบด้วยการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไปโดยใช้การบริหารแบบยึดสถานศึกษาเป็นฐาน (School-based Management) โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษา มีแผนงานโครงการพัฒนาครู บุคลากร นักเรียนและชุมชน รวมทั้งสถานศึกษาเครือข่ายให้มีความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน จัดตั้งครูอาเซียนของสถานศึกษา พัฒนาโครงการอย่างเป็นระบบเป็นไปตามหลักของการบริหารโครงการที่ดี ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรมอย่างเหมาะสมตามข้อกำหนดของโครงการทั้งในด้านคุณภาพ เวลาและงบประมาณ (เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม, 2555) สอดคล้องกับสมพงษ์ จิตระดับ (2555) ได้ศึกษาโครงการพัฒนาบุคลากรและผลิตภาพบุคลากรเพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียน 2558 พบว่า ข้าราชการครู ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่มีความรู้เกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนน้อยมาก การเตรียมการสู่ประชาคมอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการไม่มีงบประมาณสนับสนุนและนโยบายไม่มีกรอบและความชัดเจนในการดำเนินการตามโครงการ

3.2 ด้านการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา ควรดำเนินโครงการ Spirit ASEAN มุ่งพัฒนาคุณลักษณะของเยาวชนไทยเพื่อประชาคมอาเซียนอย่างเป็นระบบทั้งในด้านความรู้ ทักษะและด้านเจตคติโดย (1) ความรู้พัฒนาเยาวชนไทยให้มีความรู้ 2 ด้าน คือ (1) ความรู้เกี่ยวกับประเทศอาเซียนในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และ (2) ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรอาเซียน 2 ด้านทักษะ/กระบวนการ ได้แก่ (1) มีทักษะพื้นฐาน 4 ด้าน คือ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสันติวิธีและมีความสามารถในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น (2) ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบต่อสังคม มี 3 ด้าน คือ เคารพและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีภาวะผู้นำและเห็นปัญหาสังคม ลงมือแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง 3) ด้านเจตคติมี 6 ด้าน ได้แก่ มีความภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน ร่วมกันรับผิดชอบต่อประชาคมอาเซียนมีความตระหนักในความเป็นอาเซียน มีวิถีประชาธิปไตย ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลสันติวิธี/สันติธรรม ยอมรับความแตกต่างในการนับถือศาสนาและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ควรพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการสร้างอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เป็นการสร้างอัตลักษณ์อาเซียน (Building an ASEAN Identity) เป็นการสร้างอนาคตที่รุ่งเรืองของอาเซียน สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนและความรู้สึกเป็นประชาคมอาเซียน การส่งเสริมการสร้างสรรคดีด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนอาจทำได้โดยอยู่ในหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรอาจเป็นกิจกรรมตามหลักสูตรและกิจกรรมการเสริมหลักสูตร ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์การศึกษาอาเซียนของสถานศึกษา ศูนย์กลางอาเซียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

3.3 ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรดำเนินการส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาาร่วมกัน ควรสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียนในการพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีต่อการเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน ควรพัฒนาระบบสารสนเทศและแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและการศึกษาของประชาคมอาเซียน เช่น เว็บไซต์ แบบเรียนสำเร็จรูป หนังสือเรียน e-book พัฒนาให้นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้เข้าถึงข้อมูล (Access) ได้แก่ ระบบ HiFi หรือ Internet ควรจัดให้นักเรียนได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต ที่มีคุณภาพและเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว จะช่วยสถานศึกษาในประชาคมอาเซียนมีการส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีการสื่อสารกับภาคีเครือข่าย แสวงหาความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การส่งเสริมให้ครูพัฒนาห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนการสอนเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนอย่างหลากหลาย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารในการบริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน การส่งเสริมให้นักเรียนเยาวชนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนและส่งเสริมให้ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษามีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์ เป็นผลให้การดำเนินการสู่อาเซียนประสบความสำเร็จโดยมีการนำเทคโนโลยีใช้ในการบริหารจัดการเพื่อเชื่อมโยงกับประเทศอาเซียน อีกทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนก็จะต้องอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศที่ถูกต้อง (ครู, 2556, พฤษภาคม 15) สอดคล้องกับงานวิจัยของกับังงานวิจัยของอนุสรฯ ไชยปัญญา (2556) ได้ศึกษาปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคำหู่ มิตรภาพที่ 65 เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 พบว่า ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่โรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ด้านเทคโนโลยี เพื่อจัดการศึกษาให้เท่าทันสังคมตลอดเวลา

3.4 ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม ควรดำเนินการจัดให้มีการสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนทั้งในระดับนโยบาย ๆ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระดับปฏิบัติ ๆ ได้แก่ สถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน ครู บุคลากรและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของสังคมและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน ทั้งในระดับผู้บริหาร ครู นักเรียน ควรจัดให้มีวัฒนธรรมสัญจรด้านสังคมและวัฒนธรรมระหว่างประเทศอาเซียน โดยจัดชุดเผยแพร่วัฒนธรรม การแสดงผลงานของโรงเรียนที่มีผลงานด้านวัฒนธรรมดีเด่น ควรให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ศาสนา สังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนเพื่อการลงทุน การค้าและสร้างประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศอาเซียนและควรจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนในโรงเรียน การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว จะช่วยแก้ปัญหาในด้านนี้ ได้แก่ การส่งเสริมความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและการลดช่องว่างของการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม การส่งเสริมให้ครู บุคลากร ชุมชน ในประเทศอาเซียนมีความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดี การส่งเสริมให้ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษาตระหนักในการแก้ปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนรู้การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและส่งเสริมอัตลักษณ์ของอาเซียน และส่งเสริมให้บุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกันศึกษาแหล่งการเรียนรู้ของประชาคมอาเซียน ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์ในสังคมจะต้องมีเสรีภาพในการสร้างสรรค์พัฒนาวัฒนธรรมของตน สังคมจะต้องไม่บีบบังคับบีบคั้นมนุษย์ทางวัฒนธรรม แต่ควรส่งเสริมให้กลุ่มชนต่าง ๆ ภูมิใจในวัฒนธรรมของตน เป็นการพัฒนาที่ประสานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเข้ากับวัฒนธรรม ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ออกมาหนุนและกล่อม

เวลาให้กลมกลืนเข้าสู่วิถีชีวิตของประชาชนอย่างมีคุณค่าที่เกื้อกูลและส่งเสริมวัฒนธรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในทางที่จะนำมนุษยชาติสู่สันติสุขและอิสรภาพที่แท้จริง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2542, หน้า 53, 89-90) สอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (2554) ที่ว่าสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศอาเซียน มีสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิตของประชาชนที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นที่จะต้องให้ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจและสามารถปรับตัวและสามารถแก้ปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยควรประสาน ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ให้ความสำคัญชัดเจนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด นโยบาย เป้าประสงค์และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนให้มีความชัดเจน จัดทำคู่มือ แนวทางการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและชุมชนของสถานศึกษาและเครือข่ายของสถานศึกษาให้เข้าใจแนวทางและตระหนักในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรองรับประชาคมอาเซียนและส่งเสริมจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษารองรับประชาคมอาเซียนอย่างเหมาะสม ทั้งในด้าน

- 1) การสร้างประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา
- 2) ด้านการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนด้านการศึกษา
- 3) ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านเทคโนโลยีด้านการศึกษา และ
- 4) ด้านการสร้างประชาคมอาเซียนด้านสังคมและวัฒนธรรม พัฒนาระบบการบริหารนโยบาย แผนงานและโครงการ ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมคือร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันติดตามประเมินผลและร่วมกันปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมแรงจูงใจให้แก่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีผลงานดีเด่นด้านอาเซียน ได้แก่ การประกาศเกียรติคุณ ยกย่องชมเชยให้รางวัล ศึกษาดูงาน ทวนการศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรดำเนินการส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยควรประสานนโยบายการจัดการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษาให้มีความชัดเจน ควรส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนโดยมุ่งการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) มีกระบวนการบริหารนโยบาย แผนงานและโครงการเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การติดตามประเมินผลและการปรับปรุงร่วมกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีข้อตกลงร่วมกัน โดยจัดทำ MOU ระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา กับสถานศึกษาเพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมาย
2. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรวางแผนการบริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนตามนโยบาย แนวทางและคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการบริหารโครงการตามรูปแบบการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยการมีส่วนร่วมของครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน ทั้งในขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผลและการปรับปรุงรวมทั้งการชื่นชมผลงาน การสร้างขวัญกำลังใจของผู้ประสบผลสำเร็จ รวมทั้งผลงานของนักเรียนด้วย ควรดำเนินการวางแผนแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน โดยควร

มุ่งเน้นการเตรียมการ การสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับอาเซียน รวมทั้งสร้างโครงสร้างเครือข่ายเพื่อดำเนินการสร้างประชาคมอาเซียนด้านภาษา ควรมุ่งเน้นการดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของนักเรียนด้านภาษา ความรู้ ความเข้าใจสภาพของประเทศในอาเซียน ร่วมมือดำเนินงานร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน
ควรวิจัยพัฒนาคุณภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศอาเซียน และควรวิจัยพัฒนาระบบสารสนเทศเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

- การประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ, สำนัก. (2552). **การศึกษา: การสร้างประชาคมอาเซียน 2558**. กรุงเทพฯ : กลุ่มประชมสัมพันธ์ สำนักงานรัฐมนตรี.
- การศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานคณะกรรมการ. (2554). **การพัฒนามาตรฐานและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนสู่ประชาคมอาเซียน**. [Online]. Available : https://www.docs.google.com/open?id=0B_EHhfdNr9BcVzVqNmZ4bkdQUk0. [2555, พฤศจิกายน 3].
- ข่าวแห่งชาติ, สำนัก. (2554). **ประชาคมอาเซียน**. [Online]. Available : <http://www.news.mthai.com/headline-news/146199.html>. [2555, มกราคม 23].
- สมร ระเบียบศรี. (2556, พฤษภาคม 15). ครู, โรงเรียนวัดชนะสงคราม. สัมภาษณ์.
- เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม. (2555). **การบริหารและประเมินโครงการ**. ชลบุรี : มนตรีห้างหุ้นส่วน จำกัด.
- สำเนา บุญมาก. (2555, พฤษภาคม 7). ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนคลองใหญ่วิทยาคม. สัมภาษณ์.
- สัจด์ กระจำง. (2556, พฤษภาคม 25). ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา. สัมภาษณ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542). **การศึกษาเพื่ออารยธรรมที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก จำกัด.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. (2554). **การจัดการศึกษาสู่อาเซียน**. [Online]. Available : [www.http://anubarnsurin.ac.th/?page_id=782](http://www.anubarnsurin.ac.th/?page_id=782). [2555, มกราคม 25].
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2554). **การจัดการศึกษาสู่อาเซียน**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2555, 29 พฤษภาคม). ห่วงไทยไม่พร้อมเข้าสู่อาเซียน ปี “58”. ผลการวิจัยชี้ “ผอ.-ครู-น.ศ.” รู้แค่เปลือกนอก เชื่อกระทบบัณฑิตไทย “ตกงาน” มากขึ้น. **มติชน**, หน้า 8.
- อนุสรรา ไชยปัญญา. (2556). **ปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดตำรุ มิตรภาพที่ 65 เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558**. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Ho, W.K. & Wong, R.Y.L. (2005). Applied Linguistics in Southeast Asia. **Encyclopedia of Language & Linguistics**.1, 385-393.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. **Educational and Psychology Measurement**, 30(3), 607 - 610.
- Meter, D.S., & Horn, C.E. (1975, February). The policy implementation process: A conceptual framework. **Administration and Society**, 6(4), 445-488.